

ВКЛАД В. Я. ДАНИЛЕВСЬКОГО В РОЗВИТОК ФІЗІОЛОГІЇ
Савченко Т.В., Репньовська І.І. студ. 2-го курсу; Гарбузова В.Ю., доцент
СумДУ, медичний інститут, кафедра фізіології і патофізіології

Василь Якович Данилевський – видатний український вчений, автор підручників з фізіології, ініціатор створення першого фізіологічного журналу “Физиологический сборник”, автор біля 220 наукових робіт, присвячених фізіології нервової системи.

В. Я. Данилевський народився 14 січня 1852 року в Харкові. У 1874 році з відзнакою закінчив медичний інститут Харківського університету. Через 3 роки захистив дисертацію “Дослідження по фізіології головного мозку”, виконану в фізіологічній лабораторії професора І. І. Щеглова. У 1884 році В. Я. Данилевський організував власну лабораторію порівняльної фізіології на природничому відділенні фізико-математичного факультету Харківського університету, а в 1910 році з його ініціативи було відкрито жіночий медичний інститут. Василь Якович був обраний академіком АН УРСР, нагороджений званням заслуженого діяча науки, був членом морфологічного і фізіологічного товариств при Віденському університеті, почесним членом товариства патологів при інституті Пастера у Парижі, товариства топічної медицини у Лондоні, Німецької Академії наук.

Данилевський В. Я. ініціатор створення першої ендокринологічної клініки. Під його безпосереднім керівництвом вперше був синтезований вітчизняний інсулін. У 1927 році вчений організував Український НДІ ендокринології і органотерапії, де й працював до останнього дня свого життя.

Наукова діяльність академіка В. Я. Данилевського була багатогранна. Він був одним із засновників електроенцефалографії. У своїй дисертації він вперше в Росії описав досліди по реєстрації біоелектричних явищ у головному мозку, винайшов центр регуляції діяльності серця, досліджував функціонування вегетативної нервової системи. У монографії “Про походження мускульної сили” вчений запропонував метод вимірювання механічного еквівалента тепла при діяльності м’язів. В. Я. Данилевський розробляв питання про психомоторні центри, описав явище сумації для блукаючих нервів.

Цікавими були роботи Василя Яковича про походження гіпнотизма людини і тварин. Він є яскравим представником Павловської фізіологічної школи гіпнозу. Суть гіпнозу В. Я. Данилевський вбачав у гальмуванні “довільних” рефлексів. У роботі “Гіпнотизм”, виданій у 1924 році, він зводить природу гіпнозу людини до параліча волі і самостійного мислення, а причиною гіпнозу називає психічне примушення.

Помер В. Я. Данилевський у віці 87 років 27 лютого 1939 року.